

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 18/05/2017

ΤΑΞΗ: Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες και 30 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΝΕΑ (9) ΣΕΛΙΔΕΣ.

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- Να γράφετε μόνο με μπλε μελάνι.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού.
- Το εξεταστικό δοκίμιο βαθμολογείται με 100 μονάδες. Στην αξιολόγησή του θα ληφθεί υπόψη η ορθογραφία, η στίξη και η ορθή διατύπωση.
- Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη. Να απαντήσετε σε ΟΛΑ τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Ι. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης παίζουν σημαντικό ρόλο στις μέρες μας, γιατί μπορούν να επηρεάζουν εύκολα την κοινή γνώμη και να την ενημερώνουν για όλες τις εξελίξεις σε διάφορους τομείς. Δυστυχώς, όμως, κάποιες φορές γίνονται όργανα προβολής συγκεκριμένων προσωπικών απόψεων μετατρέποντας την πληροφόρηση σε παραπληροφόρηση, δηλαδή σε σκόπιμη διάδοση ψεύτικων ειδήσεων, με στόχο την καθοδήγηση της κοινής γνώμης σε μια ορισμένη κατεύθυνση για την εξυπηρέτηση ιδιοτελών συμφερόντων.

Οι λόγοι για τους οποίους οι περισσότεροι δέκτες παρασύρονται από την παραπληροφόρηση είναι κυρίως κοινωνικοί. Η αδιαφορία και η παθητικοποίηση του σύγχρονου ανθρώπου, ο οποίος ζει σ' έναν πολιτισμό της ευκολίας, αποτελούν έναν κοινωνικό λόγο που οδηγεί στην παραπληροφόρηση, γιατί ο άνθρωπος δεν νοιάζεται να ψάξει για να βρει μια αντικειμενική πληροφόρηση αλλά δέχεται άκριτα ό,τι πληροφόρηση του παρέχεται. Έτσι, δεν μπορεί να διακρίνει την πραγματική πληροφόρηση από την παραπληροφόρηση και συχνά τις ταυτίζει.

Η έλλειψη ολοκληρωμένης παιδείας αποτελεί έναν λόγο που τα άτομα παρασύρονται από την παραπληροφόρηση, γιατί δεν μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλους δέκτες των Μ.Μ.Ε. και μ' αυτό τον τρόπο υιοθετούν και δέχονται αβασάνιστα ό,τι τους παρέχεται ως πληροφόρηση. Συνεπώς, η παραπληροφόρηση έχει αρκετές συνέπειες, που είναι επιβλαβείς, για το άτομο και την κοινωνία. Οι πολλαπλές και αντικρουόμενες πληροφορίες, σε συνδυασμό με την ταχύτητα της

διάδοσής τους, δεν αφήνουν περιθώρια στο σύγχρονο δέκτη να τις αποκωδικοποιήσει σωστά, καθιστώντας, έτσι, αδύνατη τη διαμόρφωση σαφούς άποψης σχετικά με τα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα.

Επιπλέον, η κοινωνική συνοχή που είναι απαραίτητη για τη σωστή λειτουργία του κράτους μπορεί να διασπαστεί και να επικρατήσει φανατισμός πάνω σε κάποιο ζήτημα, προκαλώντας σύγκρουση και αναταραχές. Ο πολίτης ειδικότερα μπορεί να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την προπαγανδιστική είδηση, η οποία απορρέει από την παραπληροφόρηση, εάν έχει έλλειψη ολοκληρωμένης παιδείας. Ακόμη, το άτομο μπορεί εύκολα να χειραγωγείται, να αποπροσανατολίζεται από καίρια προβλήματα και να ασχολείται με προβλήματα ελάσσονος σημασίας, χωρίς πραγματικά να νοιάζεται για την επίλυσή τους.

Στο σημείο αυτό έγκειται η συμβολή και η προσφορά του σχολείου. Το σχολείο μπορεί να αποτελέσει παράγοντα για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης από τα άτομα, διότι από μικρή ηλικία αναπτύσσεται η κριτική τους σκέψη και απολαμβάνουν μια ευρύτερη πνευματική καλλιέργεια, η οποία θα τους εξοπλίζει με τα απαραίτητα κριτήρια επιλογής της πραγματικής και αντικειμενικής είδησης. Ακόμη, το σχολείο βοηθά τα άτομα να ασκούν έναν αυτοέλεγχο, μια αυτοκριτική ώστε να μην συγκατατίθενται στην παραπληροφόρηση, αλλά να είναι κυρίαρχα της σκέψης και των πράξεών τους.

Συμπερασματικά, η αντικειμενική ενημέρωση αποτελεί το θεμέλιο της δημοκρατίας, την αφετηρία κάθε εξέλιξης των καιρών. Αντίθετα, η παραπληροφόρηση θέτει την κοινή γνώμη στο περιθώριο των εξελίξεων. Όμως, για να επιτελεί θετικό ρόλο, η πληροφόρηση, θα πρέπει να έχει σεβασμό στον δέκτη καθώς και τα Μ.Μ.Ε. να είναι ανεξάρτητα από κάθε πολιτική σκοπιμότητα.

Άρθρο του Ηρακλή Λαμπαδαρίου που δημοσιεύτηκε στην τοπική εφημερίδα της Καβάλας «Χρονόμετρο», το Σάββατο 21 Ιανουαρίου 2006 (Διασκευή)

Ερωτήσεις:

A1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 100-140 λέξεις περίπου.

(μονάδες 8)

A2. Ποιοι είναι οι κίνδυνοι της παραπληροφόρησης, σύμφωνα με τον αρθρογράφο του πιο πάνω κειμένου; (Να αναφέρετε τουλάχιστον δύο (2) κινδύνους.)

(μονάδες 3)

A3. «Ο πολίτης ειδικότερα μπορεί να επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την προπαγανδιστική είδηση, η οποία απορρέει από την παραπληροφόρηση, εάν έχει έλλειψη ολοκληρωμένης παιδείας.»

Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την πιο πάνω άποψη; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με δύο (2) δικά σας επιχειρήματα.

(μονάδες 3)

A4. Ποιος παράγοντας μπορεί να συμβάλει, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, ώστε να αποκτήσει τα κατάλληλα εφόδια ο άνθρωπος για τη θωράκισή του απέναντι στην παραπληροφόρηση;

(μονάδες 2)

A5. Να αναφέρετε τον τρόπο ανάπτυξης της **πέμπτης παραγράφου** («Στο σημείο αυτό ... και των πράξεών τους.») και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 2)

A6. Να γράψετε τον τρόπο και το μέσο πειθούς της **δεύτερης παραγράφου** («Οι λόγοι για τους οποίους ... τις ταυτίζει.»). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από το κείμενο. (μονάδες 2)

A7. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω φράσεων με μία **συνώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τύπο των λέξεων. (μονάδες 3)

... δεν μπορεί να διακρίνει την πραγματική πληροφόρηση ...
... την διαμόρφωση σαφούς άποψης ...
... αποπροσανατολίζεται από καίρια προβλήματα...

A8. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω φράσεων με μία **αντώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τύπο των λέξεων. (μονάδες 3)

... την εξυπηρέτηση ιδιοτελών συμφερόντων.
... αλλά δέχεται άκριτα...
... Η έλλειψη ολοκληρωμένης παιδείας...

A9. Για κάθε ένα από τα ακόλουθα ρήματα να γράψετε από ένα παράγωγο ουσιαστικό και ένα παράγωγο επίθετο. (μονάδες 4)

οδηγεί
διασπαστεί

II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ (ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Δυστυχώς κάποιες φορές (τα Μ.Μ.Ε.) γίνονται όργανα προβολής συγκεκριμένων προσωπικών απόψεων μετατρέποντας την πληροφόρηση σε παραπληροφόρηση.»

Σε επιστολή σου στον Διευθυντή Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης, ως πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου του Σχολείου σου, να αναπτύξεις τις σημαντικότερες, κατά τη γνώμη σου, αρνητικές συνέπειες που επιφέρει η λειτουργία των Μ.Μ.Ε., καθώς επίσης να παρουσιάσεις τις προϋποθέσεις που απαιτούνται, ώστε να διαδραματίζουν θετικό ρόλο στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου.

(350-400 λέξεις)

Ι. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 22)

ι. Διδαγμένα κείμενα

1. Νίκος Εγγονόπουλος, *Νέα περί του θανάτου*

ΝΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΙΣΠΑΝΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ
ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ ΣΤΙΣ 19 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1936
ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΑΝΤΑΚΙ ΤΟΥ ΚΑΜΙΝΟ ΝΤΕ ΛΑ ΦΟΥΕΝΤΕ

una acción vil y disgraciado

Η Τέχνη και η ποίηση δεν μας βοηθούν να ζήσουμε:
η τέχνη και η ποίησις μας βοηθούνε
να πεθάνουμε

περιφρόνησις απόλυτη
αρμόζει
σ' όλους αυτούς τους θόρυβους
τις έρευνες
τα σχόλια επί σχολίων
που κάθε τόσο ξεφουρνίζουν
αργόσχολοι και ματαιόδοξοι γραφιάδες
γύρω από τις μυστηριώδικες κι αισχρές συνθήκες
της εκτελέσεως του κακορίζικου του Λόρκα
υπό των φασιστών

μα επί τέλους! πια ο καθείς γνωρίζει πως
από καιρό τώρα
-και προ παντός στα χρόνια τα δικά μας τα σακάτικα-
είθισται
να δολοφονούν
τους ποιητάς.

Ερώτηση Β1:

Να δικαιολογήσετε την ειρωνική σημασία της φράσης «Νέα περί του θανάτου ...» στον τίτλο του ποιήματος, κάνοντας αναφορά στη δεύτερη στροφή. (μονάδες 4)

2. Θεόδωρος Πιερίδης, *Κυπριακή Συμφωνία* (απόσπασμα ΙΧ)

[...] Λογαριάσατε λάθος με το νου σας, εμπόροι,
δεν μετριέται πατρίδα, λευτεριά με τον πήχη!
Κι αν μικρός είν' ο τόπος και το θέλει και μπόρει
τον ασήκωτο βράχο να τον φάει με το νύχι.

Τούτη η δίψα δεν σβήνει, τούτη η μάχη δεν παύει,
χίλια χρόνια αν περάσουν, δεν πεθαίνουμε σκλάβοι!

[...] Αψηλά τις καρδιές μας! Μεσ' στης γης μας το χώμα
πιο βαθιά ριζωμένοι —κι ας μανίζουν οι ανέμοι.
Τούτο ακόμα τον χρόνο, τούτ' την άνοιξη ακόμα...
Στον ορίζοντα πέρα κάποιο φως κιόλας τρέμει.
Αψηλά τις καρδιές μας κι αρχινά να ροδίζει
η αλυσίδα μας πήρε να βογγά και να τρίζει. [...]

Ερωτήσεις B2:

- α) Σε ποιους αναφέρεται ο ποιητής στην πρώτη στροφή και γιατί τους αποκαλεί «εμπόρους»; (μονάδες 4)
- β) Να αναφέρετε δύο (2) εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα παράδειγμα για το κάθε ένα από το πιο πάνω ποίημα. (μονάδες 3)

3. Ηλίας Βενέζης, Το νούμερο 31328

[...]
Δεν έχουμε πολύ κέφι γι' αυτές τις παρέες. Τους ακούμε σχεδόν ψυχρά — ανάμεσά τους κι ανάμεσά μας υπάρχει ο σκληρός τοίχος. Αυτοί δεν είναι που μας κρατούν δεμένους; Τους μισούμε — πρέπει. Κι αν καμιά φορά πιάνεις τον εαυτό σου αφηρημένο σα να 'χει ξεχάσει τον «τοίχο», δε χρειάζεται παρά μια σπίθα μυαλό. Φέρνεις πάλι τότες, ντροπιασμένος, τον κύριο οχτρό στο προσκήνιο.

Μια μέρα οι μαφαζάδες¹ μάθανε —το 'γραφε το φύλλο²— πως οι ηλικίες τους απολύθηκαν.

--- Τι να κάνουμε; Τι να κάνουμε;

Έρχονται και μας ρωτούν γεμάτοι απελπισία.

Ένας δικός μας τους ορμηνεύει³ τότες να σηκωθούν να βγουν στο Διοικητή αναφορά. Έτσι γίνεται, τους λέει, στο στρατό. Θα του πήτε: «Θέλουμε το χαρτί⁴ μας!»

[...]

Έτσι με τον καιρό, χωρίς να το καταλαβαίνουμε, τυφλά αρχίσαμε, οι μαφαζάδες κι εμείς, να ερχόμαστε σιμά. Να πλησιάζουμε. Τα βράδια έρχονται πιο ταχτικά και κάνουν παρέα μαζί μας. Λέμε μαζί τα βάσανά μας. Και στην κουβέντα δε μας λεν πια «γεσήρ⁵». Με τη βαριά ανατολίτικη φωνή τους το προφέρνουν γεμάτο θερμότητα και καλοσύνη:

— Αρκαντάς (σύντροφε).

¹ **Μαφαζάδες**: σκοποί, φύλακες

² **Το φύλλο**: η εφημερίδα

³ **Ορμηνεύω**: συμβουλευώ

⁴ **Το χαρτί**: το απολυτήριο του στρατού

⁵ **Γεσήρ**: σκλάβος

Στις δουλειές που πάμε μήτε χτυπούν πια μήτε βλαστημούν. Σαν δεν είναι μπροστά κανέναν ρωμιός τσαούς κάνουν πως δεν βλέπουν και μας αφήνουν να καθόμαστε. Τουτουνούς τους τσαούς τους τρέμουν, γιατί τους σπιγουνεύουν αναντρα στους αξιωματικούς.

Το μεσημέρι, στο «παϊντός⁶», ξαπλώνουμε μαζί κάτω απ' τον αψύ ήλιο και τρώμε το ψωμί μας. Μιλούμε φιλικά, κι έτσι πολλές φορές περνά η προσδιορισμένη ώρα για ανάπαυση. Τότες αυτοί, φοβισμένοι, μας σηκώνουν ήμερα ήμερα, σα να μας παρακαλούν:

— Άιντε, σύντροφοι, σηκωθείτε.

Σηκωνόμαστε με βαριά καρδιά να ξαναπιάσουμε δουλειά. Κι αυτοί, σα να φοβούνται μη βαρυγκομούμε μαζί τους, μας χτυπούν στον ώμο φιλικά:

— Τι να κάμουμε, αρκαντάς; Ο θεός να μας λυπηθεί, κι εσάς κι εμάς.

Να μας λυπηθεί. «Κι εσάς κι εμάς». Το λεν πια σχεδόν μόνιμα. Άρχισαν να μη μπορούν να ξεχωρίζουν τις δυο μοίρες, τη δική τους και τη δική μας. Τρέμουν τους αξιωματικούς τους και τους τσαουσάδες τους δικούς μας. Αυτούς τους ίδιους μισούμε κι εμείς. Ικετεύουν για το «μεμλεκέτ⁷», ένα καλύβι κάπου. Κι εμείς.

Ερώτηση B3:

Ο συγγραφέας λέει ότι κανονικά πρέπει να μισούν τους Τούρκους σκοπούς. Εντούτοις προσπαθούν να τους βοηθήσουν. Τι είναι αυτό που τους συνδέει; **(μονάδες 3)**

ii. Αδίδακτο κείμενο

Στρατή Μυριβήλη, *Ζάβαλη μάικω*⁸

Είναι μια βδομάδα τώρα που η ζωή μου κυλά σαν μια κορδέλα νερό ανάμεσα στη χλόη. Νιώθω μέρα με τη μέρα πιο δυνατή τη σώψυχη⁹ ανάγκη να συναγρικηθώ¹⁰ με την πρωτόγονη ψυχή των ανθρώπων που με φιλοξενούν. Αυτό μ' έκαμε από την πρώτη κιόλας μέρα να βαλθώ πεισμωμένα να μπω μέσα στο νόημα του γλωσσικού τους ιδιώματος.

[...]

Έτσι, το πάρσιμο των δυο παλικάριών της στον πόλεμο η Άντσιω το δέχεται σαν ένα βαρύ κακό που 'πεσε μέσα στο σπίτι, σαν οργή Θεού.

Υποτάζεται ταπεινά και καρτερικά σ' αυτή την ακαταγώνιστη δυστυχία, με τα χέρια δεμένα στην ποδιά της. Και μονάχα προσεύκεται. Κι εμένα, που στάθηκα τόσους μήνες με οπλισμένο χέρι αντίκρυ στα παιδιά της, που μπορεί και να τα σκότωσα μέσα στη φαντασία της, με βλέπει το ίδιο σαν ένα ακόμα θύμα της ίδιας θεομηνίας. Η συμπόνεσή της πέφτει πάνω μου καθάρια σαν τη βροχή τ' ουρανού. Δίχως βαρυγκόμιση, δίχως πικρή επιφύλαξη, δίχως παράπονο. Είμαι και 'γω

⁶ Παϊντός: διακοπή

⁷ Μεμλεκέτ: πατρίδα

⁸ Ζάβαλη μάικω: (λ. σέρβικες), δύστυχη μάνα

⁹ Σώψυχος: μέσα από τη ψυχή, εσωτερικός

¹⁰ Συναγρικιέμαι: συνομιλώ, συνεννοούμαι

στα μάτια της μονάχα ένας «άσκερ»¹¹, ένας «ζάβαλη άσκερ», δυστυχισμένος στρατιώτης. Ωστόσο μπορούσε περίφημα μια νύχτα, σε κάποια σύγκρουση περιπόλων που τρακάρουνε στα τυφλά, μπορούσε να τύχαινε η καρδιά των παιδιών της αντίκρυ στη λόγχη μου. Κι η λόγχη μου θα 'μπαινε βαθιά, θα 'μπαινε ψυχρή μέσα στην καρδιά των παιδιών της. Θα 'μπαινε, καημένη Άντισω, μέσα στη δική σου την καρδιά. Μα δεν το βάζει ο νους της να μολέψει με μια τέτοια σκέψη την απλωτή χειρονομία της, σαν μου προσφέρει στη χοντρή χωματένια κούπα με τα κόκκινα και μαβιά λουλούδια το φρεσκοαρμεγμένο γάλα της γελάδας. Αυτό που μου τ' αρμέγει τραγουδώντας κάτω στο ντάμι¹² η κόρη της η Γκιβέζω, η γλυκιά αδερφή των δύο άγνωστών μου οχτρών. Και σα μου φρεσκάρει το στρωμάτσο για να το κάμει όσο είναι βολετό πιο ξεκουραστικό για το πονεμένο κορμί μου, δε συλλογιέται πως μπορεί ο ίδιος εγώ αύριο-μεθαύριο να ξεκοιλιάσω τα παιδιά της. Με ρωτάει όμως συχνά για τη μάνα μου:

- Τώρα θα κλαίει;
- Ναι, θα κλαίει.
- Και θα σας απαντέχει;
- Θα μας απαντέχει...
- Ζάβαλη μάικω! [...]

Ερωτήσεις Β4:

α) Να εντοπίσετε δύο (2) σημεία στα οποία διαφαίνεται η δύναμη της ανθρώπινης ευαισθησίας και αλληλεγγύης, τόσο από το πιο πάνω κείμενο όσο και από το *Νούμερο 31328*. Ποιο είναι το κοινό μήνυμα που θέλουν να μεταδώσουν οι δύο συγγραφείς; **(μονάδες 5)**

β) Να εντοπίσετε και να συγκρίνετε: 1) τον τύπο του αφηγητή, 2) την εστίαση και 3) το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση, στα αποσπάσματα των Ηλία Βενέζη και Στρατή Μυριβήλη. **(μονάδες 3)**

II. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

Δ. Χατζή, *Το τέλος της μικρής μας πόλης*

(Απόσπασμα Α΄) Ο Σιούλας ο ταμπάκος

Μονάχα η Σιούλαινα γονατισμένη στο πάτωμα μέτραγε και ξαναμέτραγε τα παπιά. Τέσσερα για το σπίτι, ένα ζευγάρι στην αδερφή της, ένα ζευγάρι στην πεθερά της - αν πουλούσαν τα ρέστα; Ήταν μια σκέψη που μήτε με τα μάτια δεν είχε κουράγιο να τη φανερώσει σ' αυτόν. Οι καϊκτσήδες, οι νησιώτες κι άλλοι φουκαράδες μέσα στην πόλη κυνηγούσανε, κάναν το κέφι τους, τρώγαν όσα θέλαν και βγαίναν ύστερα στο παζάρι, κάνε μοναχοί τους καν οι γυναίκες ή τα παιδιά τους και τα περιπλέον τα πούλαγαν. Ένας ταμπάκος, ποτέ. Για τον κόσμο όλον...

¹¹ **Άσκερ:** (λ. τούρκικη), στρατιώτης

¹² **Ντάμι:** (λ. τούρκικη), αγροτικό καλύβι, στάβλος

Κι ήρθε τότε μια βδομάδα ολόκληρη που τ' αργαστήρι του Σιούλα σταμάτησε. Ούτε στ' άλλα γινόταν τίποτα - ψευτοδούλευαν. Η γυναίκα του τα 'φερε βόλτα μοναχή της, ξετίναξε το σπίτι, πήρε κι από τις άλλες γυναίκες - είναι αλήθεια πως έδωσε κάτι κρυφά και στον εβραίο τον παλιατζή, που 'χε μυριστεί τι γινόταν στα ταμπάκια. Αυτουνού δεν του 'πε τίποτα, δεν τον ρώτησε τίποτα, μήτε τον κοίταξε στα μάτια, όλη τη βδομάδα. Παραπάνω δεν το μπόρεσε. Σταύρωσε τα χέρια κι έκατσε κι έκλαψε καρτερώντας το μεσημέρι που θα 'ρχονταν όλοι και δε θα 'χε να τους δώσει μήτε φαί μήτε ψωμί.

Αυτός ανέβηκε πάνω, μπήκε στο δωμάτιο, την είδε στη γωνία, τα 'νιωσε τα μάτια των παιδιών του κι ήταν καρφωμένα πάνω του.

— Και τ' άφησες έτσι τα παιδιά;

Αυτή δε μίλησε, καθόταν πάντα στην άκρη με το κεφάλι σκυμμένο.

— Και δεν έπαιρνες κατιτίς από το μπακάλη;

Η γυναίκα σήκωσε μια φορά τα μάτια της και κοίταξε. Μήτε λύπη, μήτε παράπονο, μήτε θυμός δεν ήτανε μέσα —τα μάτια της τον παρακαλούσανε να σωπάσει. Αυτός αγρίεψε:

— Τι δε μιλάς; Γιατί;

Ξανάσκυψε το κεφάλι της:

— Δε μας δίνει πια, είπε με ταπεινοσύνη σα να 'φταιγε αυτή.

— Και ψωμί; Τι δεν έπαιρνες λίγο ψωμί;

— Μήτε ο φούρνος μάς δίνει.

Σηκώθηκε κι έφυγε γρήγορα γρήγορα για να κρύψει τα δάκρυα που την έπνιξαν. Πιο πολύ για την αδικία τη δική του παρά για τη δυστυχία.

Τα παιδιά σκορπίσανε, έφυγε κι εκείνη, πήγε στην αδερφή της να κλάψουν μαζί. Αυτός απόμεινε μόνος μέσα στο δωμάτιο, μέσα στο σπίτι. Πιο πολύ κι από τη δυστυχία, απ' την πληγωμένη περηφάνια και την ντροπή μπροστά στα παιδιά του, όλο τ' απόγεμα, μοναχός του εκεί μέσα, σκεφτότανε τη γυναίκα — την αδικία του. Ένας κόμπος ανέβαινε και ξανανέβαινε στο λαιμό του. Είκοσι χρόνια μαζί της, πρώτη φορά στοχαζότανε τώρα γι' αυτήν.

Ερώτηση B5:

α) Ποια ήταν η θέση της γυναίκας στην κοινωνία των ταμπάκων, όπως αυτή διαγράφεται μέσα από τη μορφή της Σιούλαινας; **(μονάδες 4)**

(Απόσπασμα Β΄) Ο τάφος

[...]

Ο γέρος έμεινε, εγκαταστάθηκε εκεί. Ο κυρ Αντώνης δεν το παραδέχτηκε πως τελείωσε κι όταν κάποτε μαχαιρώθηκαν εκεί κάτι μπεκρήδες, δοκίμασε πάλι να τον διώξει. Επικαλέστηκε τα χρηστά ήθη που κινδύνευαν απ' αυτό το διαφθορείο και —προπαντός— ξαναθύμισε σ' όλους τι μυστήριο πρόσωπο ήταν αυτός ο λεγόμενος Σπούργος, που κρυβόταν στα ποτάμια.

[...]

Ο κυρ Αντώνης και που περνούσαν τα χρόνια δεν το παραδέχτηκε τελειωμένο πως ο Σπούργος θ' απόμενε εκεί πέρα για πάντα. Με τα λίγα λεφτά που μπορούσε να μαζέψει την έβαλε μπρος από τότες αυτή τη δουλειά, να μάθει για αυτόν τον Σπούργο. Και το 'χε μάθει από τότες πως ο Σπούργος δεν είχε κάνει κανένα κακό και δεν κρυβόταν για τίποτα.

[...]

Πήγε και στην εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων που τόσα χρόνια την υπηρετούσε, έπεσε στα γόνατα και με δάκρυα στα μάτια παρακάλεσε το Θεό να του δώσει δύναμη και γνώση να τα βγάλει πέρα. Και να δώσει φώτιση και στον αστυνόμο να του πάρει τον Σπούργο από εκεί. [...]

Ερώτηση B5

β) Με βάση τα πιο πάνω αποσπάσματα και ολόκληρο το διήγημα «Ο τάφος», να χαρακτηρίσετε τον κυρ Αντώνη Τσιάγαλο και να δικαιολογήσετε τους χαρακτηρισμούς σας. **(μονάδες 4)**

Ο Διευθυντής

Η Συντονίστρια

Οι Εισηγήτριες

Χλόη Δημητρίου Β.Δ.

Γιώργος Ιωσηφίδης

Χλόη Δημητρίου Β.Δ.

Βερόνικα Ευθυμιάδη-Μάνου

Γεωργία Ευστρατίου

Μαρία Τιμοθέου

Βασιλική Κωνσταντίνου

Μελίνα Βρυωνίδου

Κασσάνδρα Χαριλάου

Φρύνη Κωνσταντίνου